

Jouni Pönni

Apuhenkilöiden käyttö lohkomistoimituksissa

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Insinööri (AMK)
Maanmittaustekniikan koulutusohjelma
Insinöörityö
13.12.2011

Tekijä Otsikko	Jouni Pönni Apuhenkilöiden käyttö lohkomistoimituksissa
Sivumäärä Aika	31 sivua + 3 liitettä 13.12.2011
Tutkinto	insinööri (AMK)
Koulutusohjelma	maanmittaustekniikka
Ohjaaja Ohjaava opettaja	johtava asiantuntija Raimo Tuisku lehtori Jaakko Sirkjärvi
<p>Tämän insinööriyön toimeksiantajana toimi Maanmittauslaitoksen kehittämiskeskus. Työssä tutkittiin lohkomistoimitusten apuhenkilöiden käytössä esiintyviä ongelmia sekä millaisia toimenpiteitä tarvitaan, jotta maastotyöt voitaisiin suorittaa tarkoituksenmukaisesti ja säästösten sekä toimitustuotannon strategian mukaisella tavalla.</p> <p>Työssä tehtiin tutkimus, jossa lähetettiin kyselylomake kaikille Maanmittauslaitoksessa lohkomisten maastotöitä tekeville henkilöille. Kyselyn avulla selvitettiin apuhenkilöiden käytön yleisyyttä ja heidän tehtäviään sekä sitä, miten heidän hankkiminen on järjestetty. Myös rajojen avaamista ja siihen liittyviä ongelmia selvitettiin, sillä se kuuluu usein apuhenkilön tehtäviin. Lisäksi toimitusasiakirjoja tarkastelemalla tehtiin selvitys rajanavaustarpeen suuruudesta.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että lohkomistoimituksissa oli riittävästi apu työvoimaa, koska asianosaiset toimivat usein apuhenkilöinä. Turvavarusteiden käytössä oli suuria puutteita ja toimituksen tekijän oli vaikea arvioida apuhenkilöltä vaadittavia taitoja. Myös rajojen avaamista laiminlyötiin.</p> <p>Työturvallisuusohjeen noudattamiseen ja rajojen avaamiseen pitää kiinnittää selvästi enemmän huomiota. Maastotöiden tekemistä ainoastaan Maanmittauslaitoksen omien työntekijöiden tai heidän hankkimien ulkopuolisten apuhenkilöiden voimin ei suositella. Se lisää suuresti työvoiman tarvetta ja kustannuksia sekä heikentäisi asiakastyytyväisyyttä. Kuitenkin ammattimetsurien käyttöä ja henkilöstön koulutusta tulee lisätä. Yhteistyötä toimitusinsinöörin, asiakkaiden ja metsurien kesken pitää myös lisätä. Lisäksi työssä todetaan, että olisi hyvä selvittää muodostettavan kiinteistön uusien ja vanhojen rajojen merkintää tulevaisuudessa.</p> <p>Insinööriyön tuloksia voidaan käyttää Maanmittauslaitoksen toimitustuotannon kehittämässä sekä tietona maastotyöturvallisuutta parantaessa.</p>	
Avainsanat	lohkominen, apuhenkilö, Maanmittauslaitos, maastotyö

Author Title	Jouni Pönni The use of assistants in parceling out operations
Number of Pages Date	31 pages + 3 appendices 13 December 2011
Degree	Bachelor of Engineering
Degree Programme	Land Surveying
Instructor Instructional Lecturer	Raimo Tuisku, Chief Specialist Jaakko Sirkjärvi, Senior Lecturer
<p>This final year project was commissioned by the Development Centre of the National Land Survey of Finland. The project studied the problems of using assistants in parceling out real estate and how field tasks should be carried out so that they are done as the rules and regulations set.</p> <p>A questionnaire was sent to every employer who carries out field tasks. The commonness of using assistants, their tasks and how assistants were acquired was studied with the help of the questionnaire. In addition, opening borders and the problems involved to that was studied. The demand for opening borders was investigated by examining the delivery documents.</p> <p>The results showed that because the persons concerned often also acted as assistants, there were enough labour available. There were major faults in the use of safety equipments and the persons in charge of field tasks had difficulties in judging the skills of assistants. Opening the borders was neglected.</p> <p>Much more attention must be paid to obeying directives about work safety and opening borders. Performing the field tasks entirely with the employees of the National Land Survey or with recruited neutral assistants is not recommended. It would widely increase the need of labour and costs. Also the customer satisfaction would decrease. However, the use of professional loggers and the education of personnel should be increased. Cooperation between the person in charge, customers and loggers should be increased as well. The project also points out that it would be relevant to research how the new as well as existing borders of a real estate should be marked in the future.</p> <p>The results of this final year project can be used in the development of real estate formation production in the National Land Survey of Finland. Furthermore, the results give information about field work safety.</p>	
Keywords	parceling out, assistant, National Land Survey of Finland, field task

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Maanmittauslaitos	2
2.1	Organisaatio	2
2.2	Arvot ja strategia	2
3	Lohkomistoimitus	4
3.1	Lohkomisen historia	4
3.2	Nykyinen määritelmä ja vireilletulo	4
3.3	Toimitusmenettely	5
3.4	Lohkomisen maastotyöt	5
3.5	Lohkomistoimituksen periaatteet ja kokonaispalvelu	7
4	Apuhenkilöt kiinteistötoimituksissa	9
4.1	Määritelmä	9
4.2	Työtehtävät	9
4.3	Lainsäädäntö ja ohjeistus	10
4.4	Rajojen avaamisen yleisyys	11
4.4.1	Selvityksen tarkoitus	11
4.4.2	Otantajoukko	11
4.4.3	Selvityksen kulku ja tulosten luokittelu	11
4.4.4	Tulokset	12
5	Kyselylomaketutkimus	14
5.1	Tutkimuksen tavoitteet	14
5.2	Kyselyn laatiminen	14
5.3	Vastaajien valinta	14
6	Kyselytutkimuksen tulokset	15
6.1	Kyselyn vastaukset	15
6.2	Vapaa palaute ja kommentit	22
6.3	Vastausten yhteenveto	24
7	Aiheeseen liittyvää keskustelua ja selvityksiä	25

8	Johtopäätökset	27
8.1	Yleisesti	27
8.2	Kehitysehdotukset	27
	Lähteet	30
	Liitteet	
	Liite 1. Kyselyn lähete	
	Liite 2. Kyselylomake	
	Liite 3. Kyselyn vastaukset	

1 Johdanto

Sain syksyllä 2011 Maanmittauslaitoksen kehittämiskeskukselta mahdollisuuden tehdä toimitusten palvelutasohankkeeseen liittyvää tutkimusta kiinteistötoimitusten maastotöistä. Hankkeen tarkoituksena oli kuvata apuhenkilöiden käytön ongelmat ja tavoitella sekä selvittää mahdollisuus luoda järjestelmä, jossa metsurit ja apuhenkilöt olisivat kutsuttavissa kiinteistötoimituksiin kuten uskotut miehet. Maanmittauslaitoksen asiakastarpeiden muutokset ovat osaltaan aiheuttaneet tarpeen tällaiselle hankkeelle, sillä asiakkaiden mahdollisuudet ja mielenkiinto avustaa maastotöissä ovat vähentyneet.

Olen työskennellyt opiskeluaikani Maanmittauslaitoksessa harjoittelijana tehden lohkomisten maastotöitä, joten aihe ja siihen liittyvät ongelmat olivat minulle jo ennestään tuttuja. Tutkimusta tekemällä sain mahdollisuuden perehtyä tarkemmin ongelmien syihin ja muodostamaan laajempaa näkemystä asiasta. Selvityksessä saamieni tietojen perusteella laadin kehittämisehdotuksia siitä, miten maastotyöt olisi tarkoituksenmukaisinta suorittaa.

Selvitystyö päätettiin rajata lohkomistoimituksiin, sillä se on selkeästi yleisin toimituslaji. Lohkomista varten tehdyt toimintamallit on myös helpompi ottaa käyttöön muissa kiinteistötoimituksissa. Selvityksen tavoitteena oli saada tietoa, miten maastotyöt hoidetaan ja millaisia toimenpiteitä tarvitaan, jotta ne pystyttäisiin hoitamaan asiasta annettujen lakien ja määräysten mukaisesti. Kysely tehtiin Maanmittauslaitoksen sisäisenä kyselynä, ja sen avulla oli tarkoitus kartoittaa maastotöiden tekemiseen liittyvät ongelmat.

2 Maanmittauslaitos

2.1 Organisaatio

Maanmittauslaitos (MML) on Maa- ja metsätalousministeriön alaisuudessa toimiva viranomaisena, joka huolehtii Suomessa kiinteistöjärjestelmästä, kiinteistöjä koskevista rekistereistä, lainhuudoista ja kiinnityksistä sekä tekee yleisiä kartastotöitä. Maanmittauslaitoksessa tehdään maanmittaustoimituksia ja tuotetaan maastoa ja ympäristöä koskevia tietoja ja palveluita yksityishenkilöiden, yritysten sekä yhteiskunnan tarpeisiin. Kaksiportaisessa organisaatiossa keskushallinnon alaisuudessa toimii kuusi valtakunnallista tuotanto- ja palveluyksikköä sekä kaksitoista alueellista maanmittaustoimistoa. Kehittämiskeskus on valtakunnallinen tuotanto- ja palveluyksikkö, jonka tehtävänä on tukea ja kehittää kiinteistö-, maastotieto- ja paikkatietotehtäviä sekä osallistua hallinnollisten järjestelmien kehittämiseen. Maanmittaustoimistot suorittavat maanmittaustoimitukset omilla alueillaan sekä välittävät toimipisteissään laitoksen palveluita. Toimipisteitä on koko Suomessa kaikkiaan 35. [Kertomuksia muutoksen vuodesta 2010 2011; Huhtamies 2008: 472.]

Maanmittauslaitoksen henkilöstön kokonaismäärä on noin 1900, ja heistä yli 80 prosenttia työskentelee maanmittaustoimistoissa. Maanmittauslaitoksen toiminta on jaettu seitsemään prosessiin, joista kolmen tehtävänä on tehdä maanmittaustoimituksia. Ne ovat perustoimitus-, arviointitoimitus- ja tilusjärjestelytoimitusprosessit (PETO-, ARTO- ja TJ-prosessit). Maanmittaustoimituksilla ylläpidetään kiinteistöjaotusta niin, että maanomistuksen kohteet ja kiinteistöpannioikeuden mahdollistaman kiinnityksen kohteet ovat yksiselitteisesti määritettävissä. Perustoimitusten päätarkoituksena on toteuttaa asianosaisten välinen kiinteistöä koskeva sopimus tai ratkaista kiinteistöjen välisiin oikeuksiin tai niiden ulottuvuuksiin liittyviä asioita. Maanmittaustoimituksista yleisimpiä ovat lohkomistoimitukset. [Kokkonen ym. 2009: luku 2.1.1; Maanmittaus 2010, Maanmittauslaitoksen vuositilastoja 2011: 6–7.]

2.2 Arvot ja strategia

Maanmittauslaitoksen arvot ovat seuraavat: asiakas on tyytyväinen, talous on kunnossa, työ on hallinnassa ja henkilöstö voi hyvin. Laitoksen toiminta perustuu näihin arvo-

hin ja visioon *Maanmittauslaitos luotettavasti verkossa ja lähelläsi*. Toimitustuotannon strategian tavoitteita ovat asiakkaiden entistä parempi tarpeiden tyydyttäminen sekä tuottavuuden parantaminen. [Kertomuksia muutoksen vuodesta 2010 2011; Kokkonen ym. 2009: luku 1.1.]

Toimitustuotannon strategian mukaan maanmittaustoimitusten palvelutaso pyritään saamaan sellaiseksi, ettei asianosaisilla ole tarvetta käyttää oikeudellista tai teknistä avustajaa, eikä heitä myöskään erityisesti kannusteta siihen. Toiminnan tehokkuuden, laadun varmistamisen ja puolueettomuuden näkökulmasta on tarkoituksenmukaista, että tekniset tehtävät tekee maanmittaustoimiston oma henkilökunta tai toimitusinsinööriin hankkima ulkopuolinen asiantuntija. Maanmittaustoimitusten yhdenmukaisuus koko maassa on yksi keskeisistä toiminnalle asetetuista laatumittareista. [Kokkonen ym. 2009: luku 4.3.2; Laadukasta tietoa maasta 2010: 16.]

3 Lohkomistoimitus

3.1 Lohkomisen historia

1400-luvulta on lähtöisin veronalaisen maan vähentämiskielto. Siinä ei saanut sopimuksella luovuttaa tai erottaa maata kaupungista eikä kruunun- tai verotalosta. Talot pysivät vuosisatoja muuttumattomina kokonaisuuksina. Lohkominen mahdollistui ja yleistyi 1800-luvun lopussa osittamisasetusten myötä. Silloin veronalainen maa ei vähentynyt, koska maavero jaettiin muodostettavien tilojen kesken. Tällä helpotettiin väestön oman maan hankkimista. [Hyvönen 1998: 184.]

3.2 Nykyinen määritelmä ja vireilletulo

Lohkominen on kiinteistönmuodostamistoimitus, jossa rajoiltaan määrätty alue voidaan muodostaa kiinteistöksi tai siirtää ennestään olevaan kiinteistöön. Tuon määrätyn alueen eli määräalan omistajan on haettava lainhuutoa puolen vuoden kuluessa luovutuskirjan tai muun saannon perusteena olevan asiakirjan tekemisestä. Vuoden 2010 alussa lainhuutojen käsittely siirtyi käräjäoikeuksilta maanmittaustoimistoille. Kun päätös on tehty ja lainhuuto myönnetty, käynnistyy lohkomistoimitus automaattisesti. Useimmiten määräala on syntynyt kaupalla tai perintönä, mutta kiinteistön omistaja voi myös itse hakea oman kiinteistönsä lohkomista maanmittaustoimistosta. [KML: 20 §, 22 §; Maa-kaari 1995: 11. luvun 1 §; Kertomuksia muutoksen vuodesta 2010 2011; Lohkominen 2011.]

Kun toimitusmääräys on annettu tai kirjaamisviranomaisen merkintä määräalan lainhuudosta on saapunut kiinteistörekisterin pitäjälle, on toimitukselle viivytyksettä määrättävä toimitusinsinööri. Toimitusmääräyksestä sekä toimitusinsinöörin määräämisestä on annettava tieto hakijalle. Asiakkaalle lähetetään muun muassa toimitusinsinöörin yhteystiedot sekä hinnasto. Vuonna 2010 Suomessa tuli vireille yli 14 000 lohkomista. Niiden osuus lukumäärällisesti kaikista maanmittaustoimituksista on lähes 70 prosenttia. [KMA: 10 §; Lohkominen 2011; Maanmittaus 2010, Maanmittauslaitoksen vuositilastoja 2011: 7.]

3.3 Toimitusmenettely

Toimituksen aloittamisesta tiedotetaan kaikille asianosaisille kutsukirjeellä. Toimituksen asianosaisia ovat kaikki ne, joiden oikeutta toimitus välittömästi koskee. Jos jollekin asianosaiselle ei voida lähettää kutsukirjettä, koska häntä tai hänen osoitettaan ei saada vaikeuksitta selville, tiedotetaan toimituksen aloittamisesta lisäksi julkaisemalla kutsu vähintään yhdessä paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä. Toimituksen aloittaminen katsotaan tiedotetuksi, jos kutsukirje on postitettu tai kutsu on julkaistu sanomalehdessä vähintään kymmenen päivää ennen alkukokousta. Tiedottamisesta voidaan poiketa vain kaikkien asianosaisten suostumuksella. Maastotyöt voidaan suorittaa joko toimituskokouksen yhteydessä tai erillisenä ajankohtana. Ennen kokousta on mahdollista suorittaa teknisiä tehtäviä. Toimitus on lainvoimainen, kun toimitusta koskeva valitusaika on päättynyt tai, jos toimituksesta on valitettu, kun valitus on tuomioistuimen päätöksellä lopullisesti varmistettu. Valitusaika on 30 päivää. [KML: 17 §, 168–170 §, 173 §, 234 §, 284 §; Lohkominen 2011.]

3.4 Lohkomisen maastotyöt

Uusi rekisteriyksikön raja on täsmällisesti määrättävä ja merkittävä pysyvästi maastoon. Asemakaava-alueella, ei kuitenkaan ranta-asemakaava-alueella, rajan paikka voidaan jättää maastoon merkitsemättä ja erityisistä syistä muuallakin, jos merkitseminen ei ole tarpeen kiinteistöjaotuksen selvyuden vuoksi eikä muodostettavan kiinteistön omistaja vaadi merkitsemistä. Myös selvä luonnollinen raja voidaan jättää merkitsemättä maastoon. Hallituksen esityksessä kiinteistönmuodostamislaista on kerrottu, että rajojen merkinnän tulisi olla yhtenäistä sekä rajamerkkien kestävyys ja näkyvyys on varmistettava, joten MML:n keskushallinto antaa määräykset käytettävistä rajamerkeistä. Nykyään rajamerkkeinä käytetään lähes ainoastaan metallisia putkipyykkejä, joten paljon työtä vaativa kivipyykkien rakentaminen on jäänyt harvinaiseksi. [KML: 185 §; Huhtamies 2008: 454; MML/2/012/2011: luku 7.1; HE 1994: 23. luvun 291 §.]

Kiinteistönmuodostamisasetus määrittelee tarkemmin rajan maastoonmerkitsemisen. Asemakaava-alueen ulkopuolella rekisteriyksiköiden välinen raja on avattava niin leveäksi, että rajalinjan paikka on selvästi havaittavissa. Vanhassa jakoasetuksessa rajalin-

jan leveydeksi määrättiin pääsääntöisesti puolitoista metriä, mutta nyt asia jää toimitusinsinöörin harkintaan. Rehevässä kasvillisuudessa on tarkoituksenmukaista avata raja leveämmäksi kuin puustoltaan järeämmällä alueella ja rajan paikka on yleensä selvästi havaittavissa, vaikka jokin yksittäinen puu jäisikin rajalinjalle. Maanmittaustoimituksessa tapahtuvalla rajan avaamisella on merkittäviä oikeusvaikutuksia myöhemmin tapahtuvalle toiminnalle. Metsämaalla asemakaava-alueen ulkopuolella sijaitsevien kiinteistöjen omistajat saavat avata yksiköidensä välisen rajan ilman keskinäistä sopimusta vain, jos se on aikaisemmin maanmittaustoimituksessa avattu eikä rajan paikka ole riittävä tai epäselvyyttä. Ennen maakaari on velvoittanut maanomistajat avaamaan rajansa vähintään joka kolmas vuosi, jotta ne olisivat pysyneet oikeina, mutta nykyään vastaavaa säännöstä ei ole, vaan maanomistajille on annettu edellä mainittu naapurussuhdelain mukainen oikeus. [KMA: 55 §; Jakoasetus: 123 §; Hyvönen 2001: 172; Laki eräistä naapurussuhteista: 15 §; Maakaari 1734: 12. luvun 7 §.]

Yli 300 metriä pitkille rajoille, joilla ei ole ojaa tai muuta maastossa selvästi näkyvää kohdetta, on aikaisemmin rakennettu rajaviitta osoittamaan rajan sijaintia. Raja hahmottuu maastossa paremmin, kun rajaviitat on rakennettu pistepareina siten, että niistä on näköyhteys toisiinsa. Usein rajaviittana on maastossa kolme tai viisi perättäistä kiveä, joten ne eroavat hieman muista rajamerkeistä, mutta niillä on sama oikeudellinen merkitys rajan paikan määrittämisessä. Raja siis kulkee rajaviittojen kautta, vaikka ne eivät osuisikaan rajan päätepisteiden väliselle suoralle. Nykyisin voimassa olevien määräysten mukaan pitkille rajoille on rakennettava rajamerkki 50–300 metrin välein, ja uusien rajaviittojen käytöstä on luovuttu. [MML/2/012/2011: luku 7.1; Hyvönen 2001: 173.]

MML:n keskushallinto on antanut määräyksen kiinteistötoimituksissa hyväksyttävistä mittausmenetelmistä ja -laitteista sekä vaadittavasta mittauksen tarkkuudesta. Rajamerkkeiden ja muiden kartoitettavien kohteiden mittauksessa on noudatettava määräystä. Maanmittauslaitos on antanut lisäksi sisäisiä ohjeita ja suosituksia mittauksen suorittamisesta. [MML/2/012/2011: luku 4.]

Kiinteistönmuodostamislaisissa on annettu mahdollisuus suorittaa teknisiä tehtäviä ennen toimituksen aloittamista. Tällä pyritään varmistamaan, että toimitus tulee oikein suoritetuksi ja välttämään tarpeettomia kustannuksia. Tekniset tehtävät ovat kiinteistö-

toimituksissa oma tehtäväryhmänsä, ja niitä suorittaa yleensä toimitusinsinööri mahdollisesti apulaisten avustamana. Teknisiä tehtäviä ovat muun muassa seuraavat: kartoittaminen, rajojen auki karsiminen, rajamerkkien korjaaminen, uusien rajojen avaaminen ja pyykittäminen yksiselitteisellä paikalla. Kaikki maastotyöt eivät kuitenkaan ole teknisiä tehtäviä ja esimerkiksi rajamerkin rakentaminen riidanalaisella paikalla ei ole sellainen, vaan kuuluu toimituksessa käsiteltäviin asioihin. Asianosaiselle on aina etukäteen ilmoitettava sellaisista toimenpiteistä, joista jää maastoon pysyvä jälki. [Hyvönen 1998: 300; Toimitusmenettelyn käsikirja 2011: luku 1.9.]

3.5 Lohkomistoimituksen periaatteet ja kokonaispalvelu

Kiinteistönmuodostamislaissa noudatetaan useaa periaatetta, joiden sisällyttämistä lakiin on perusteltu hallituksen esityksessä nykyään käytössä olevasta laista. Näistä periaatteista toimitusmenettelyn kannalta keskeisimpiä ovat määräämis-, käsittely-, virallis- ja palveluperiaatteet.

Määräämisperiaate liittyy asianosaisten valtaan ratkaista heille kuuluvia asioita. Heille on annettu sopimusvapauksia moniin toimitukseen liittyviin asioihin, ja he saavat määrätä omista vaatimuksistaan. [Hyvönen 1998: 42.]

Käsittelyperiaatteen mukaan toimituksessa esille tulevat asiat käsitellään ja ratkaistaan toimituskokouksessa. Kokous antaa asianosaisille mahdollisuuden asioiden ja vaatimusten esittämiseen ja käsiteltävien asioiden seuraamiseen. [HE 1994: luku 15.]

Virallisperiaate on toimitusten pääsääntö ja sen mukaan toimituksen tekijän on huolehdittava siitä, että kaikki toimitukseen kuuluvat asiat tulevat käsitellyiksi. Tällä varmistetaan asianosaisten oikeusturva sellaisissakin asioissa, joita he eivät ole itse tuoneet esille. Virallisperiaate liittyy läheisesti palveluperiaatteeseen, johon kuuluu se, ettei asianosaista veloiteta osallistumaan viranomaisille kuuluvien tehtävien suorittamiseen ja toimitus on järjestetty niin yksinkertaiseksi, että asianosainen pystyy itse valvomaan etuansa. Kiinteistönmuodostamislain valmistelutöissä on mainittu täysi palvelu. Sillä tarkoitetaan, ettei asianosaisen tarvitse suorittaa toimituksen hakemisen tai vireilletulon jälkeen mitään toimenpiteitä eikä auttaa toimituksen etenemistä, ellei hän itse sitä halua. Tällöin toimitusinsinööri huolehtii kaikista tehtävistä, joita tarvitaan toimituksen

suorittamiseen. Tällainen täysi palvelu tai kokonaispalvelu ilmenee asianosaisille muun muassa virallisperiaatteen mukaisena asioiden käsittelyvelvollisuutena, mutta heidän on kuitenkin syytä valvoa omaa etuaan ja seurata toimituksen ratkaisuja sekä tarvittaessa hankkia itselleen avustaja tai asiamies. [Hyvönen 1998: 40, 42, 46; HE 1994: luku 2.3.]

4 Apuhenkilöt kiinteistötoimituksissa

4.1 Määritelmä

Kiinteistötoimituksessa apuhenkilöllä tarkoitetaan toimitusinsinöörin hyväksymää ja hänen johdollaan toimivaa henkilöä. Asianosainen ei siis automaattisesti ole samalla myös apuhenkilö, vaan hän voi halutessaan ja toimitusinsinöörin hyväksynnällä toimia apuhenkilönä tai vapaaehtoisena avustajana. Toimitusinsinööri on myös vapaaehtoisesti apuhenkilön työtä tekevän työnjohtaja ja siten huolehtii myös hänen työturvallisuudesta. Apuhenkilöllä ei tarkoiteta asianosaisen oikeudellista edustajaa, avustajaa tai asiamiestä. [KML: 180 §; Työturvallisuuslaki 55 §.]

4.2 Työtehtävät

Lohkomistoimituksissa ja niiden mahdollisissa sivutoimituksissa apuhenkilöitä voidaan käyttää muun muassa rajalinjojen avaamisessa, rajamerkkien etsimisessä ja rakentamisessa sekä mittauksen teknisinä apuhenkilöinä. Tällä tarkoitetaan mittalaitteiden käyttöä tai sen käyttämiseen tarvittavaa avustusta. Näistä esimerkkeinä ovat mittaus GPS-laitteella tai mittanauhalla. Uuden tekniikan käyttöönoton myötä teknisten mittaustehtävien suorittamiseen ei tarvita enää niin paljon työvoimaa kuin ennen. Maanmittauslaitoksen työturvallisuusohje määrää moottori- ja raivaussahan käyttäjältä vaadittavan turvavarustuksen. Myös porattaessa tai hakattaessa kiveä, kalliota tai betonia on käytettävä ohjeessa mainittuja suojaimia. [Maanmittauslaitoksen työturvallisuusohje 2010: 21; Huhtamies 2008: 480.]

Maanmittauksessa on työtehtävien luonteen vuoksi aina käytetty aputyövoimaa. Apuna on aikoinaan usein toiminut esimerkiksi paikallista väestöä ja jopa sotilaitakin. Vuonna 2011 tehdyn opinnäytetyön mukaan asianosaisista noin kolme neljäsosaa osallistuu maastotöihin, mikäli niitä tarvitsee tehdä ja vain alle 10 prosenttia haluaisi Maanmittauslaitoksen huolehtivan kokonaan maastotöistä. Asianosaisten haluan tehdä maastotöitä itse vaikuttaa osaltaan kiinteistönmuodostuksen hinnoittelu, sillä toimitusmaksun suuruuteen voi vaikuttaa tekemällä maastotyöt osittain tai kokonaan valmiiksi. Myös toimitusmenoja, eli muun muassa apuhenkilöiden palkkiosta aiheutuvia kuluja, voi asi-

anosainen vähentää toimimalla itse apuhenkilönä. [Hänninen & Maukonen 2011: 22, 25; Huhtamies 2008: 111–113, 147, 187, 288; Hinnasto 2011: 2, 13.]

4.3 Lainsäädäntö ja ohjeistus

Vuoteen 1997 asti voimassa olleen jakolain mukaan toimituksen osakkaiden velvollisuus oli hankkia apumiehet ja tarvikkeet rajojen merkitsemistä varten. Toimitusinsinöörillä oli kuitenkin päätäntävalta apumiehen kelpoisuudesta ja mahdollisuus käyttää aputyövoimana valtion mittamiehiä. Apumiehistä ja tarvikkeista aiheutuneet kustannukset olivat toimitusmenoja ja kuuluivat asianosaisten maksettavaksi. [Jakolaki: 263 §, 346 §.]

Jakolain kumonnut kiinteistönmuodostamislaki tuli voimaan 1.1.1997, ja on edelleen voimassa. Siinä on tarkoitus antaa asiakkaalle täysi palvelu ja apuhenkilöiden sekä tarvikkeiden hankinta määrättiin toimitusinsinöörin tehtäväksi. Asianosainen voi kuitenkin halutessaan toimia apuhenkilönä, ja silloin toimitusinsinööri voi antaa kyseiset tehtävät hänen suoritettavakseen. Myös nykyisin apuhenkilöistä aiheutuneet kustannukset ovat toimitusmenoja, joiden maksamisesta päättää toimitusinsinööri. Asianosaisella on oikeus saada korvaus apuhenkilönä käyttämästään työajasta ja tehtävien aiheuttamista menoista, paitsi jos kaikki toimitusmenot kuuluvat hänen maksettavakseen. [KML: 180 §, 207–208 §; HE 1994: 15. luku.]

Apuhenkilöt ovat toimituksen suorittamista varten, mutta laeissa ja asetuksissa ei ole erikseen lueteltu apuhenkilölle kuuluvia tehtäviä. Toimitusta suorittaville henkilöille ja heidän avustajilleen on kuitenkin annettu oikeus kulkea toimitusalueella sekä tarvittaessa sen ulkopuolellakin, päästä rakennuksiin, avata kartoituslinjoja ja panna alueelle merkkejä, mikäli toimituksen suorittaminen sitä vaatii. Vahingon ja haitan aiheuttamista on vältettävä. [KML: 182 §.]

4.4 Rajojen avaamisen yleisyys

4.4.1 Selvityksen tarkoitus

Suoritetulla otannalla haluttiin selvittää rajojen avaamistarpeen yleisyyttä lohkomistoimituksissa. Tässä ei ollut tarkoitus selvittää, avataanko rajat, vaan ainoastaan tutkia, kuinka suuressa osassa lohkomistoimituksista rajojen avaaminen on tarpeen. Näin myöhemmin suoritetulle kyselytutkimukselle saatiin vertailukohta ja mahdollisten apuhenkilöiden tarve voitiin paremmin selvittää.

4.4.2 Otantajoukko

Otantajoukoksi päätettiin valita jokaisesta toimistosta 20 loppuunsaatettua lohkomistoimitusta. Loppuunsaatettu toimitus on lopetettu, valitusaika on umpeutunut ja toimitus on saanut lainvoiman. Tällöin toimituskartta on piirretty ja pöytäkirja on kirjoitettu puhtaaksi sekä toimitus on arkistoitu. Kunkin toimiston viimeisen vuoden aikana loppuunsaatetut toimitukset järjestettiin ajallisesti loppuunsaattamispäivän mukaan ja joukosta valittiin tasavälein 20 toimitusta. Tällainen otantamenetelmä on systemaattinen otanta, ja se on riittävän sattumanvarainen eikä painotu pelkästään yhteen vuodenaikaan. Talvella tehdään enemmän erillispalstojen lohkomisia, kun taas maastotöitä vaativat lohkomiset painottuvat kesään ja syksyyn.

Yhteensä tutkittiin 240 lohkomistoimitusta.

4.4.3 Selvityksen kulku ja tulosten luokittelu

Toimituskarttoja ja muita asiakirjoja sekä ilmakuvia tutkimalla selvitettiin mahdollinen tarve rajan avaamiselle. Pääsääntöisesti uudet rajat avataan, mutta koska lainsäädäntö jättää joissain tapauksissa avaamisen tarpeellisuuden ja laadun toimitusinsinöörin harkintaan, ei tässä tutkimuksessa pystytty varmasti osoittamaan tarvetta rajan avaamiseen. Osassa tapauksista todellinen tilanne selviäisi ainoastaan maastokäynnillä. Tämän takia päädyttiin tekemään muutamia olettamuksia ja luokittelemaan tutkitut toimitukset kahteen ryhmään.

Toisessa ryhmässä ei ole nähty rajan avaamista tarpeelliseksi, kun taas toisessa ryhmässä tulee suorittaa rajojen avaamista.

Ei avattavia rajoja -ryhmä käsittää kaikki sellaiset toimitukset, joissa ei ole käyty yhtäkään rajaa joko uutena rajana tai rajankäyntinä lohkomisen sivutoimituksena. Tällaisia toimituksia voivat olla esimerkiksi erillispalstan lohkomiset sekä määräälan yhdistäminen toiseen tilaan. Myöskään asemakaava-alueella sijaitsevien määräälojen rajoja ei tarvitse avata.

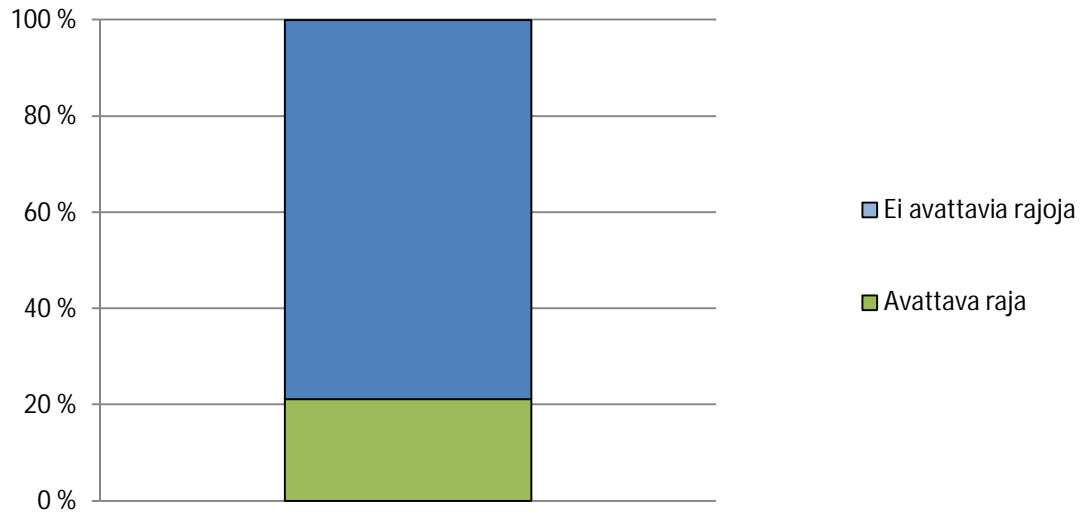
Avoin maasto, rakennuspaikka sekä lyhyet rajat ovat kaikki tulkinnanvaraisia seikkoja. Rakennuspaikaksi lohkontavalla määrääalalla voi olla erityisiä syitä olla avaamatta rajoja ja tällöinkin rajojen avaaminen on toimitusinsinöörin päätettävissä. Rajamerkit voivat näkyä avoimessa maastossa hyvinkin kauas ja lyhyillä rajoilla ei välttämättä ole peitteistä kasvillisuutta tai suuria korkeuseroja maastossa. Ilmakuvilta tulkittiin maaston avoimuutta kuten peltoja, sähkölinjoja sekä metsähakkuita.

Avattavien rajojen ryhmään kuuluvat toimitukset, joissa on käyty yli 70 metriä pitkä peitteinen raja asemakaava-alueen ulkopuolella eikä toimituspöytäkirjassa ole merkintää tilan lohkomisesta rakennuspaikaksi tai perusteluita rajan avaamatta jättämisestä. Lisäksi jos toimituspöytäkirjassa oli mainittu maastotöiden osalta, että rajat on avattu toimituksessa, luokiteltiin toimitus tähän ryhmään. Ryhmät ovat tulkinnanvaraisia, sillä ilman maastossa käyntiä rajamerkkien ja rajalinjan näkyvyyttä ei voida varmuudella tutkia, joten selvityksessä tehtiin olettamuksia ja yleistyksiä.

4.4.4 Tulokset

Tutkituista 240 toimituksesta puolet oli selkeästi sellaisia, joissa ei ollut tarvetta rajojen avaamiseen. Selkeästi rajan avaamista vaativia toimituksia oli noin 20 prosenttia (kuvio 1). Tulkinnanvaraisista toimituksista yhdenkään toimituspöytäkirjassa ei ollut mainintaa perustellusta rajojen avaamatta jättämisestä, kun taas useassa oli merkintä, että toimituksen maastotöissä rajat on avattu. Rakennuspaikaksi lohkomisia oli 20 prosenttia, joista osa oli pinta-alaltaan huomattavan suuria ja joissa pihapiiri käsitti vain osan lohkokiinteistöstä. Tutkimuksen perusteella arvioin kaikista lohkomistoimituksista noin 20–

25 prosenttia olevan sellaisia, joissa on tarve avata ainakin yksi raja. Se tarkoittaa koko maan alueella noin 3000–3700 toimitusta vuodessa.



Kuvio 1. Rajan avaamistarve tutkituissa lohkomistoimituksissa.

5 Kyselylomaketutkimus

5.1 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen avulla oli tarkoitus saada selville, miten Maanmittauslaitoksen maastotyöt tehdään tällä hetkellä sekä pystytäänkö ne suorittamaan MML:n omien määräysten, vaatimusten ja ohjeiden mukaisesti. Etenkin metsureiden käyttöä ja heidän toimintatapoja haluttiin selvittää. Samoin pyrittiin selvittämään, miten hyvin toimitustuotannon strategia 2015 on toteutettavissa toimitusten palvelutason osalta.

5.2 Kyselyn laatiminen

Kysely suoritettiin kyselylomaketutkimuksena, joka on määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä. Se soveltuu hyvin objektiiviseen ja tilastolliseen tutkimukseen ja mahdollistaa nimettömänä vastaamisen. Tätä pidettiin tärkeänä, sillä osa kysymyksistä käsittelee virkavelvollisuuden hoitamista ja nimettömänä tehdyt vastaukset ovat rehellisempiä.

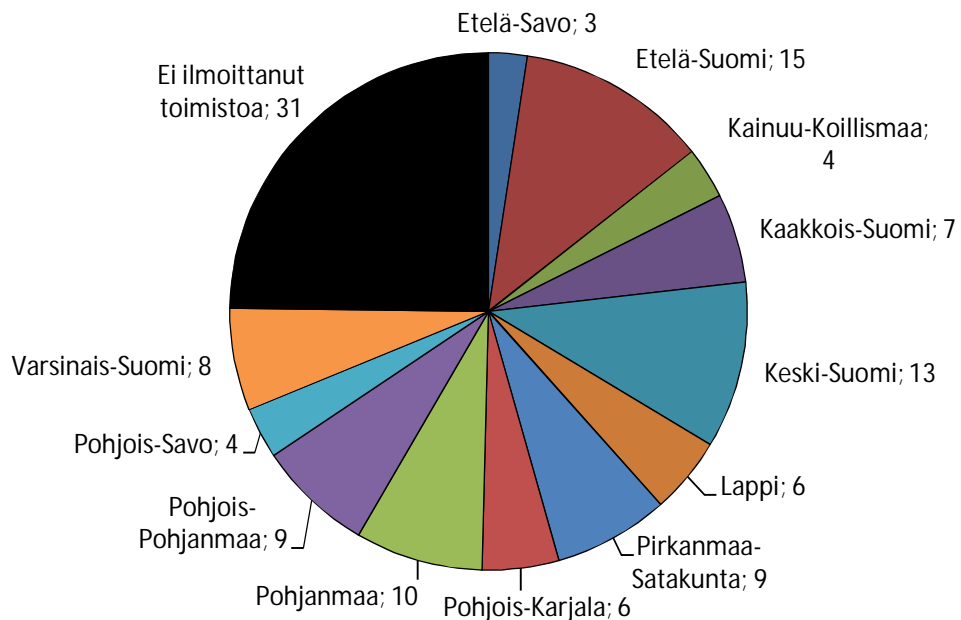
Tutkimuksen tavoitteet ohjasivat suurelta osin kysymysten laadintaa. Alkuosan kysymyksillä pyrittiin selvittämään tämänhetkiset käytännöt sekä niissä esiintyvät ongelmat. Loppuosan kysymysten avulla selvitettiin työntekijöiden arviot tilanteesta, jossa toimintatapaa on muutettu. Kyselylomake (liite 2) toteutettiin Webropol-kyselysovelluksella, johon vastattiin Internet-selaimella. Tutkimukseen valituille lähetettiin sähköpostiviestinä lähete (liite 1), jossa kerrottiin kyselytutkimuksen tarkoituksesta.

5.3 Vastaajien valinta

Kyselylomaketutkimus on määrällinen tutkimus ja tutkimuksessa haluttiin alusta asti saada mahdollisimman laajalta vastaajajoukolta tietoa. Tutkimus tehtiinkin kokonais-tutkimuksena, jossa vastaajiksi valittiin kaikki Maanmittauslaitoksessa lohkomisten maastotöitä tekevät työntekijät, joista suurin osa on toimitusinsinöörejä. Kaikkiaan kysely lähetettiin yli 400 henkilölle, joiden joukossa oli myös sellaisia, jotka eivät suorita lainkaan maastotöitä.

6 Kyselytutkimuksen tulokset

Kyselyyn saatiin vastauksia jokaisesta toimistosta määräaikaan mennessä yhteensä 125 kappaletta. Vastaajien jakautuminen toimistoittain on havainnollistettu kuviossa 2, ja siitä nähdään, että ero vähiten vastauksia palauttaneen Etelä-Savon toimiston ja Etelä-Suomen toimiston, jossa vastausmäärä oli suurin, välillä on viisinkertainen. Tosin neljännes vastaajista ei ilmoittanut toimistoaan, joten se heikentää toimistokohtaisten erojen tarkastelua. Tulosten käsittely jakautuu kysymyksen vastausten osioon sekä vapaan palautteen ja kommenttien yhteenvetoon. Vastausmäärien tarkempi taulukko jokaisen kysymyksen osalta on liitteessä 3.

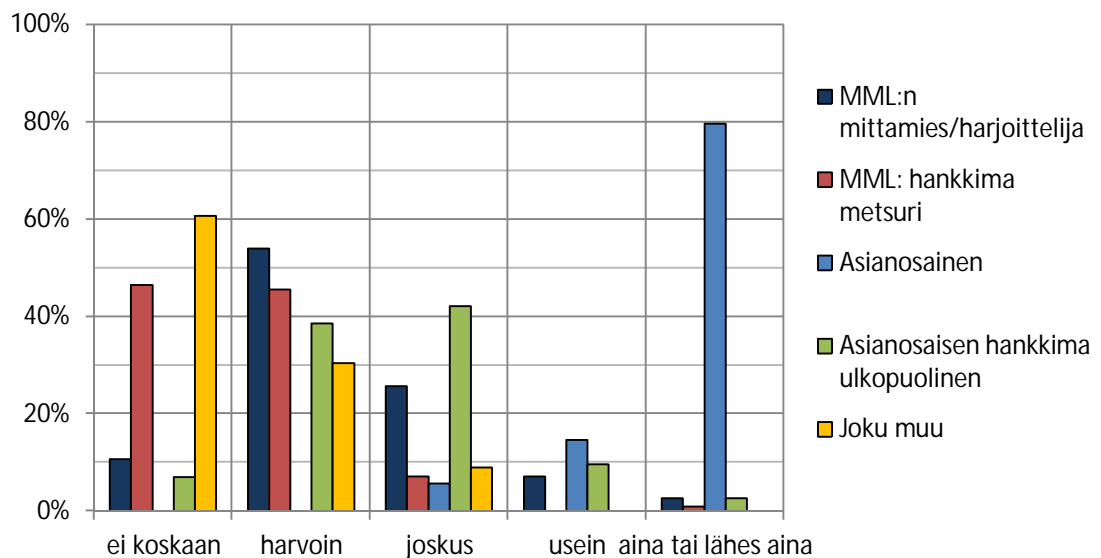


Kuvio 2. Vastaajien jakautuminen toimistoittain (kpl).

6.1 Kyselyn vastaukset

Kyselyn mukaan nykyisin noin puolessa lohkomistoimituksista on aina tai lähes aina käytössä apuhenkilö. Keskimäärin apuhenkilöä käytetään usein. Eroa siihen, kuinka usein vastaajien mielestä nykyisin tarvittaisiin apuhenkilöä, ei juuri ole, vaan vastausten mukaan tarve on vain hieman nykyistä käyttöä suurempi.

Lähes aina apuhenkilönä toimii asianosainen, mikä on selvästi havaittavissa kuviosta 3. Vastausten mukaan seuraavaksi yleisimpänä apuhenkilönä on asianosaisen hankkima ulkopuolinen taho, esimerkiksi heidän palkkaama metsuri tai aputyövoimana toimiva sukulainen. Maanmittauslaitoksen omaa henkilökuntaa käytetään apuhenkilöinä harvoin. Tässä oli pieniä toimistokohtaisia eroja, sillä vastausten mukaan Etelä-Suomen toimistossa MML:n mittamiesten tai harjoittelijoiden käyttö on hieman yleisempää kuin muissa toimistoissa. Maanmittauslaitoksen hankkiman metsurin käyttö on harvinaista. Hieman alle puolessa vastauksista ei ole koskaan toiminut MML:n hankkimaa metsuria, ja lähes yhtä moni vastasi, että sellainen toimii apuhenkilönä harvoin. Myös muiden henkilöiden, kuten kuntien työntekijöiden, käyttö lohkomistoimitusten apuna on satunnaista.



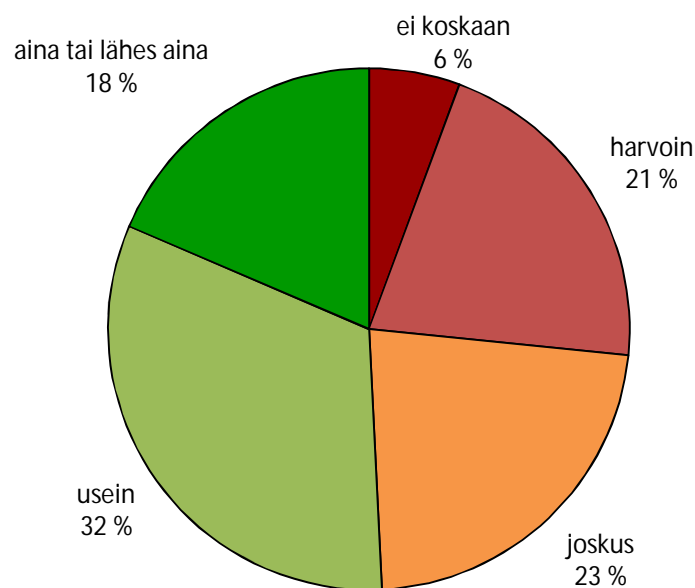
Kuvio 3. Kysymys: Kuinka usein apuhenkilönä on...

Metsureiden hankkimista silloin, kun asianosainen ei toimi metsurina selvitetiin jatkokysymyksellä ja vastausten mukaan yleisin käytäntö on tilata metsuri metsänhoitoyhdistyksen kautta. Osa vastaajista on sopinut töistä suoraan tietämänsä yksityisen yrityksen kanssa, tai apuna on käytetty toimistolta mahdollisesti löytyviä yhteystietoja alueen metsureista. Vastauksissa mainittiin myös, että yhdessä toimistossa on töissä ammattitaitoinen metsuri, joka toimii mittamiehenä.

Apuhenkilöiden tehtävistä kysyttäessä vastaajista yli 60 prosenttia ilmoitti apuhenkilöiden aina tai lähes aina toimivan kantoapuna ja rakentavan putkipyykkejä. Rajamerkki-

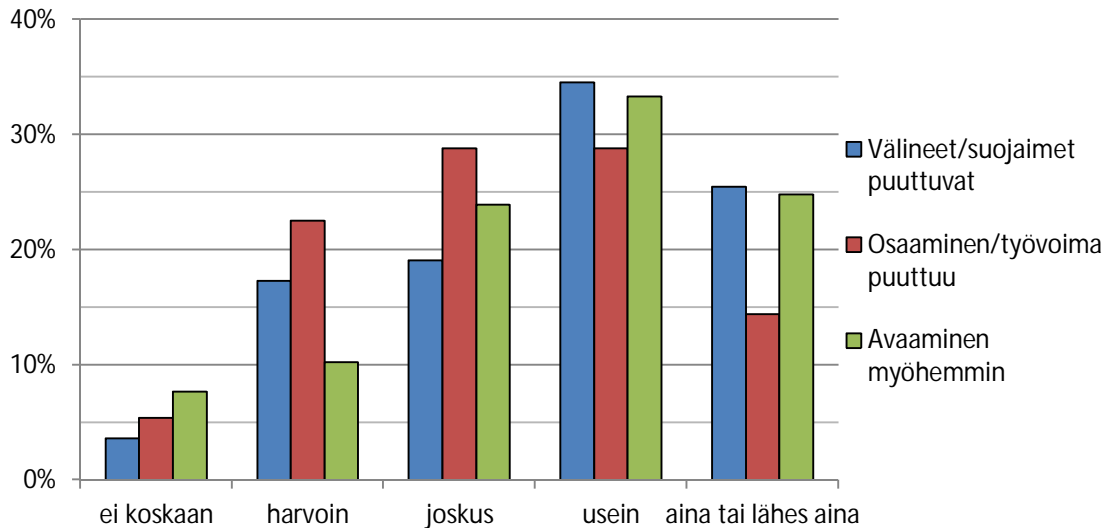
en etsintä ja rajojen avaaminen kuuluvat apuhenkilön tehtäviin usein. Edellä mainitut ovat vastausten mukaan yleisimmät apuhenkilön tehtävät ja mittaaminen tai sen apuna toimiminen on vaihtelevaa, koska etenkin GPS-mittauksissa apuhenkilön tarve on vähentynyt. Myös vastaukset muun rajamerkin kuin putkipyykin rakentamisesta jakaantuivat tasaisesti, mutta se voi johtua kysymyksen väärinymmärtämisestä. Osa vastaajista on voinut ajatella kysymyksen tarkoittavan vain niitä kertoja, jolloin juuri tässä tehtävässä on tarvinnut apuhenkilöä, kun kysymyksen tarkoitus oli selvittää tehtävän yleisyyttä kaikissa lohkomistoimituksissa. Muista apuhenkilöiden suorittamista tehtävistä mainittiin ajoneuvon tai veneen kuljettaminen ja yhteyshenkilönä toimiminen sekä kahvin keitto.

Rajojen avaamisessa on selkeitä puutteita, sillä vain 18 prosenttia vastaajista ilmoitti, että rajat on avattu ennen toimituksen lopettamista ja työturvallisuohjetta noudattaen (kuvio 4).



Kuvio 4. Rajojen avaus ennen toimituksen lopettamista ja työturvallisuohjetta noudattaen.

Väärissä menettelyissä joka neljännen syynä on avaamisen jättäminen toimituksen lopettamisen jälkeiselle ajalle. Työturvallisuohjetta ei noudateta, sillä tarvittavat väli-
neet ja suojaimet puuttuvat usein eikä henkilöillä ole aina puunkaatoon tarvittavaa ammattitaitoa. Kuviossa 5 on kuvattu syitä rajojen avaamatta jättämiseen.



Kuvio 5. Syitä rajojen avaamatta jättämiseen.

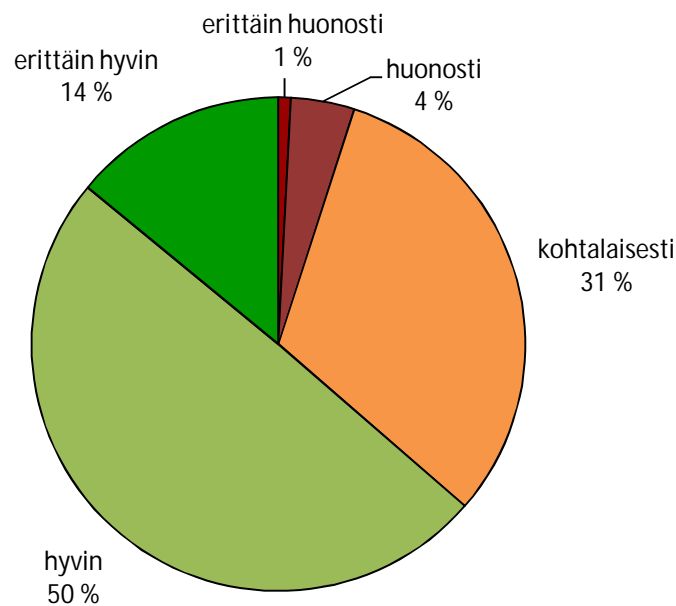
Vastauksissa perusteltiin rajan avaamatta jättämistä sillä, että asianosaiset eivät koe rajan avaamista tarpeelliseksi. Tukkipuita on jätetty pystyyn, jos ne on tarkoitus kaataa lähiaikoina suoritettavan metsänhoidon yhteydessä ja lomarakennustonttien rajalla kasvavia puita on jätetty näkösuojaksi. Myös huonot sääolosuhteet sekä välinpitämättömyys, laiskuus ja muistamattomuus mainittiin rajan avaamatta jättämisen syiksi.

Toimituksen tekijän ja asianosaisten välistä yhteydenpitoa sekä mahdollisuutta arvioida ennalta apuhenkilön pätevyyttä selvitettiin kysymällä, kuinka usein asianosaiset ovat avustaneet ennalta sovitun tiedon mukaan. Vastausten mukaan asianosaisten kanssa ennalta sovittu asia pitää paikkansa usein, mutta satunnaisuuttakin esiintyy eikä asianosainen esimerkiksi tuokaan vaadittuja turvavarusteita mukanaan tai on tapahtunut väärinkäsityksiä tarvittavien apuhenkilöiden määrästä. Vaikka ongelmallisimmaksi koettiin tilanteet, jolloin vasta maastossa huomattiin tarvittavien välineiden puuttuminen, ei asialle kuitenkaan enää tehty mitään.

Asianosaisten toimiessa apuhenkilönä aiheutuu paljon ongelmia, joista yleisimmät koskevat puutteita varustuksessa ja puunkaato-aidoissa. Paikalle saapumattomuus ei ole niin yleistä, mutta sitäkin tapahtuu. Suojavarusteiden puuttumista korostettiin vastauksissa useasti, ja yhtenä syynä tähän on, ettei asianosainen tiedosta myös hänen työturvallisuutensa kuuluvan toimitusinsinöörin vastuulle. Moottorisahan käyttötaidoissa on suuria eroja, eikä maastotöistä vastaava toimitusinsinööri pysty arvioimaan henkilön

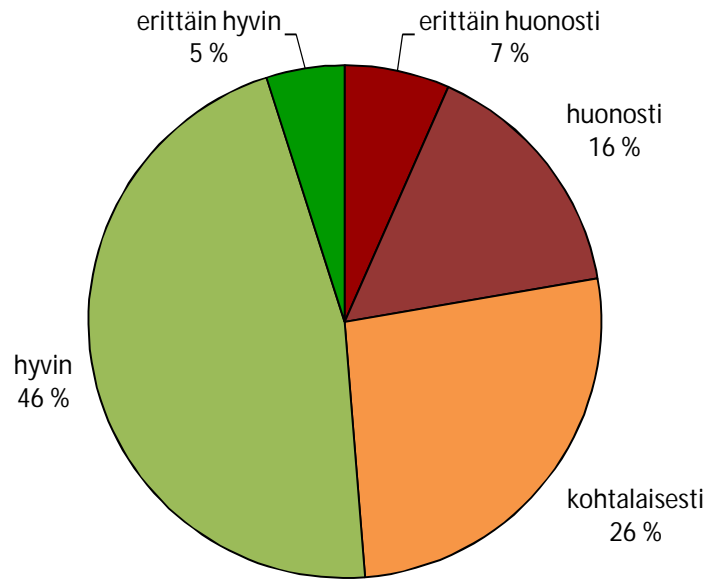
pätevyyttä metsurin tehtäviin. Tällöin asianosainen voi olla vaaraksi itselleen ja muille lähistöllä oleville. Asianosaisilla voi olla kiire muualle tai he eivät ole välttämättä tottuneet liikkumaan maastossa. Vastauksissa mainittiin, että joskus muut maanomistajat epäilevät apuhenkilön saavan etua toimituksessa tehtäviin päätöksiin. Yleisesti asianosaisten apuhenkilönä toimimiseen liittyy epävarmuutta ja satunnaisuutta.

Apuhenkilöiden hankkimisessa ei ole ongelmia, sillä vastaajista noin kaksi kolmannesta ilmoitti apuhenkilön hankkimisen onnistuneen hyvin tai erittäin hyvin. Kuvio 6 nähdään, että hankkiminen on onnistunut huonosti tai erittäin huonosti vain viidellä prosentilla.



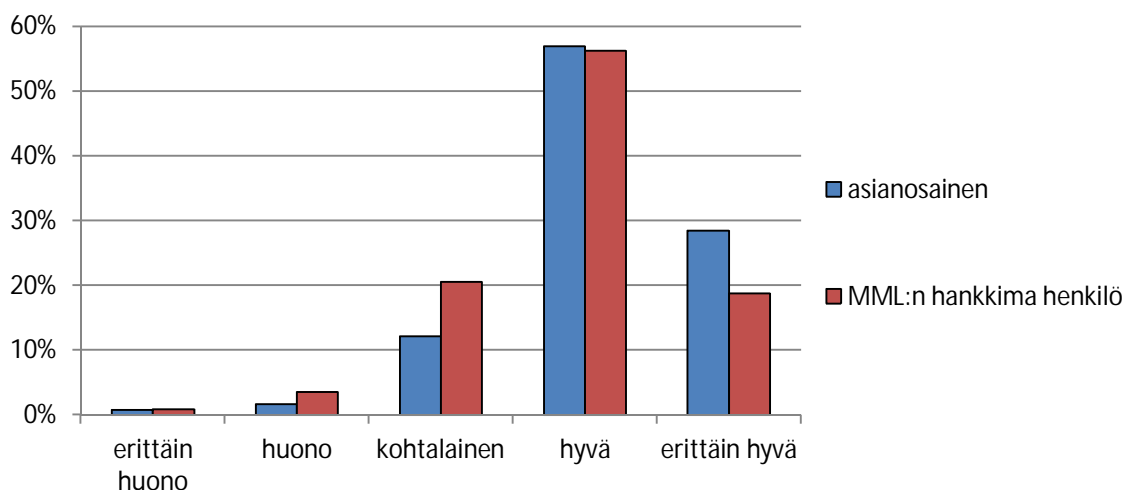
Kuvio 6. Kysymys: Kuinka hyvin apuhenkilöiden hankkiminen on onnistunut?

Sen sijaan varusteiden hankkimisessa on enemmän ongelmia, ja 23 prosenttia vastasi sen onnistuneen huonosti tai erittäin huonosti. Puolet vastaajista ilmoitti varusteiden hankkimisen sujuneen hyvin tai erittäin hyvin (kuvio 7).



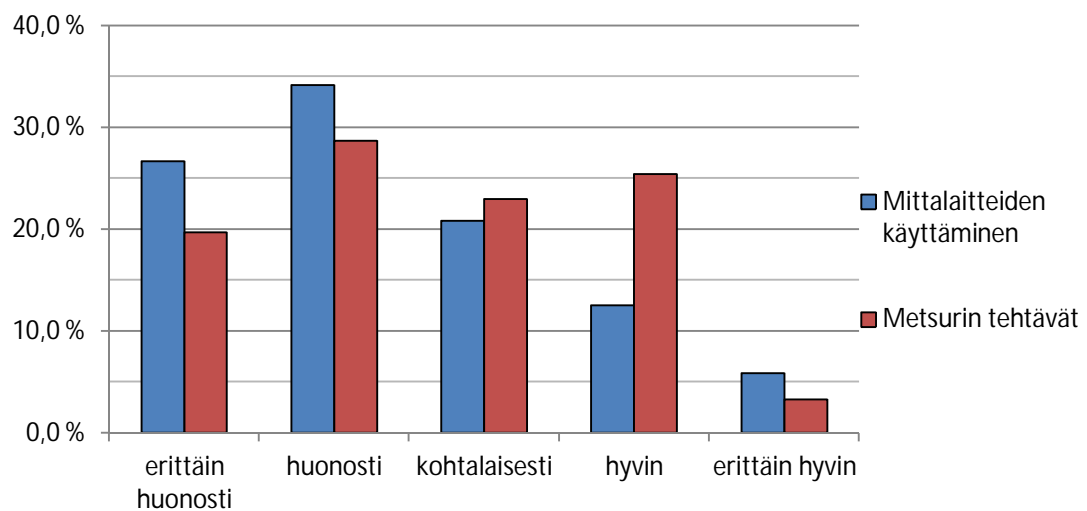
Kuvio 7. Kysymys: Kuinka hyvin tarvittavien varusteiden (poislukien mittausvälineet) hankkiminen on onnistunut?

Vastaajien mukaan asianosaiset eivät juuri näe eroa sillä, toimiiko apuhenkilönä asianosainen vai MML:n hankkima henkilö. Asianosaiset ovat tyytyväisiä kummassakin tapauksessa, mutta hieman tyytyväisempiä silloin, kun he toimivat itse apuhenkilönä tai hankkivat sellaisen (kuvio 8). Tyytyväisyyden arviointi hyväksi kummassakin tapauksessa johtuu ilmeisesti siitä, että asianosaisten kanssa on sovittu asiasta etukäteen, jolloin toimitusinsinöörin hankkimalle aputyövoimalle on ollut kysyntää eikä asianosaisia ole siis veloitettu maksamaan apuhenkilökustannuksia vasten heidän tahtoaan.



Kuvio 8. Vastaajien arvio asianosaisten tyytyväisyydestä, kun apuhenkilönä on asianosainen tai MML:n hankkima henkilö.

Kyselyn seuraavassa osiossa pyydettiin vastaajien mielipiteitä ja arvioita tilanteesta, jossa toimintatapa olisi muuttunut siten, että asianosaiset eivät toimisi lainkaan toimituksen apuhenkilöinä. Mielipiteet vaihtelivat voimakkaasti vastaajien välillä, mutta näisäkään vastauksissa ei ollut havaittavissa toistokohkaisia eroja. Tarvittavan apu-voiman hankkimisessa tulisi esiintymään huomattavia vaikeuksia, jos asianosaiset eivät toimisi apuhenkilöinä, sillä vastaajista noin puolet saisi hankittua huonosti tai erittäin huonosti tarvittavat apuhenkilöt metsurin tehtäviin (kuvio 9). Vielä ongelmallisempaa olisi hankkia tarvittavat henkilöt mittalaitteiden käyttöön, jossa yli 60 prosenttia arvioi tulevan ongelmia. Apuhenkilöiden saaminen myös muihin mahdollisiin tehtäviin olisi yhtä hankalaa.

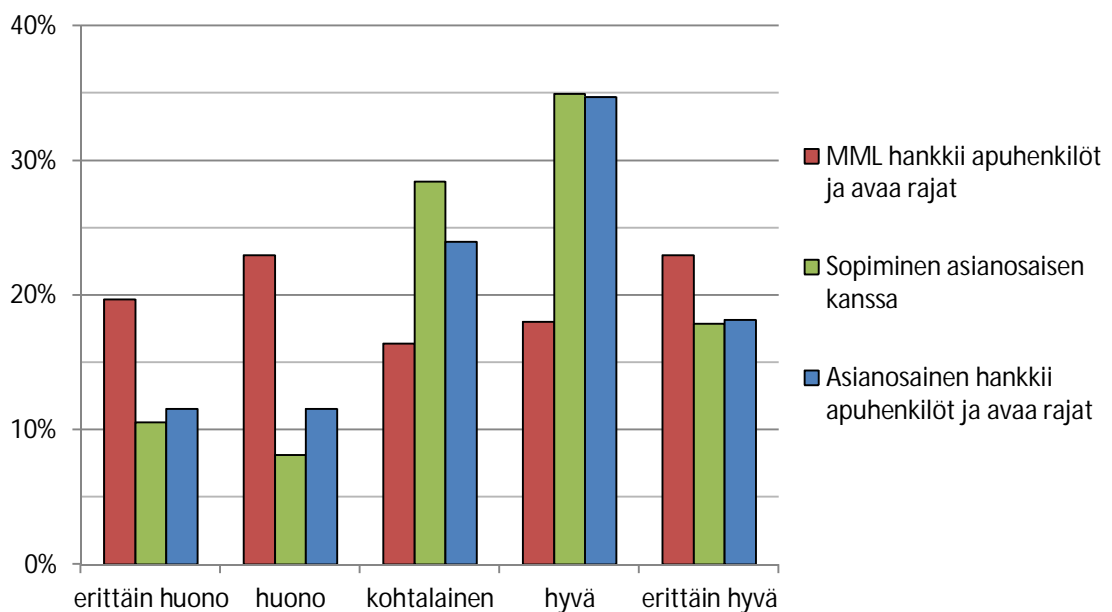


Kuvio 9. Jos asianosaiset eivät toimisi apuhenkilöinä, miten hyvin apuhenkilöt olisi hankittavissa eri tehtäviin?

Apuhenkilöiden käyttötarve on hyvin tiedossa jo ennen maastotöiden aloittamista, sillä vastaajista vain alle 10 prosentilla olisi ongelmia ennakoida tarvetta apuhenkilön käyttöön. Noin 60 prosenttia arvioi ennakoinnin sujuvan hyvin tai erittäin hyvin.

Vastausten perusteella toimintatapa, jossa asianosaiset eivät osallistuisi lainkaan maastotöihin, toimisi vaihtelevasti, sillä 15 prosenttia vastaajista arvioi toimintatavan erittäin huonoksi, kun taas 11 prosentin mielestä tämä olisi erittäin hyvä asia. Suurin osa vastauksista jakaantui tasaisesti näiden mielipiteiden väliin. Vapaan palautteen ja kommenttien luvussa 6.2 on kerrottu tarkemmin vastaajien mielipiteitä asiasta.

Esitetyistä vaihtoehtoista paras toimintatapa olisi asianosaisten kanssa apuhenkilöistä ja rajojen avaamisesta sopiminen, jota piti hyvänä tai erittäin hyvänä noin 53 prosenttia vastaajista. Vaihtoehto, jossa asianosaiset hankkivat apuhenkilöt ja avaavat rajat sai yhtä paljon positiivista kannatusta, mutta sitä huonona tai erittäin huonona vaihtoehtona pitävien osuus oli suurempi, noin 23 prosenttia. Apuhenkilöiden hankkiminen täysin Maanmittauslaitoksen toimesta ei erottunut hyväksi eikä huonoksi vaihtoehdoksi, vaan vastaukset jakaantuivat tasaisesti erittäin hyvästä erittäin huonoon. Kuviossa 10 on esitetty näiden kolmen vaihtoehdon saama kannatus. Neljäs vaihtoehto – rajoja ei avata toimituksen yhteydessä – sai myös runsaasti vastauksia puolesta ja vastaan, mutta suurin osa vastaajista piti sitä huonona vaihtoehtona.



Kuvio 10. Vastaajien arviot eri toimintatavoista.

6.2 Vapaa palaute ja kommentit

Webropol-kyselylomakkeen lopussa vastaajilla oli mahdollisuus antaa vapaasti palautetta kyselystä sekä kertoa tarkemmin omista mielipiteistään. Sellaista toimintatapaa, jossa asianosaiset eivät toimisi lainkaan apuhenkilöinä, arvioitiin huonosti toimivaksi, sillä jos kaikki maastotehtävät tehtäisiin MML:n toimesta, asianosaisten mielenkiinto maastotöitä kohtaan vähentyisi oleellisesti. Tämä johtaisi siihen, etteivät he saapuisi paikalle, jolloin saantokirjan tulkinta vaikeutuu ja sitä kautta valitukset toimituksista lisääntyisivät. Saantokirjan liitekartat eivät aina ole niin yksiselitteisiä, että toimitusinsinööri

voisi niiden perusteella yksin käydä uusia rajoja maastoon. Useassa vastauksessa korostettiin, että kyse on vahvasti asianosaisten mahdollisuudesta vaikuttaa toimituksen kustannuksiin sekä halusta huolehtia omista tiloistaan ja rajamerkeistään. Apuhenkilöiden hankkiminen asianosaista kuulematta olisi joidenkin vastausten mukaan asianosaisia nöyryyttävää, eivätkä he haluaisi maksaa tällaisesta ylimääräisiin kuluihin pakottamisesta. Vastauksissa mainittiin myös, ettei maastotöitä voi jättää pelkästään MML:n tehtäväksi, sillä maanmittaustoimistoilla ei olisi tarpeeksi työvoimaa kaikkiin maastotöihin ja apuhenkilöiden kanssa aikatauluista sopiminen veisi liikaa aikaa.

Toimintatapaa, jossa asianosaiset eivät toimisi apuhenkilöinä, kannattaneet kertoivat perusteluissaan, että työn laadun ja nopeuden kannalta olisi järkevää käyttää ainoastaan MML:n hankkimia apuhenkilöitä. Asianosaisten tekemän työn sattumanvaraisuus koettiin monesti ongelmaksi ja useassa vastauksessa kerrottiin, etteivät asianosaiset pysty hoitamaan apuhenkilön tehtäviä joko osaamisen tai varusteiden puuttumisen takia ja että rajojen avaaminen kuuluisi ammattilaiselle tehtävän vaarallisuuden takia.

Monet vastaajat kokivat työturvallisuuslain ja maastotöiden työturvallisuusohjeet ongelmallisiksi ja kyseenalaistivat toimitusinsinöörin vastuun apuhenkilön työturvallisuudesta. Vastauksissa ehdotettiin mahdollisuutta vastuun siirtämisestä apuhenkilölle itselleen sellaisissa tapauksissa, jossa hän sanoo toimivansa omalla vastuullaan ilman turvavarusteita. Usein työturvallisuusohjeen mukaisia suojaimia ei ole mukana ja toimituksen keskeyttäminen sen takia aiheuttaisi lisäkustannuksia. Vastauksista oli havaittavissa, että maaseudulla tapahtuvissa lohkomisissa asianosaiset ovat ammattitaitoisempia apuhenkilöitä kuin kaupungeissa.

Mikäli metsurien käyttö lisääntyy, vastausten mukaan heidän pitäisi olla Maanmittauslaitoksen työntekijöitä, sillä yritysten ja metsänhoitoyhdistysten kautta tapahtuva metsurien hankinta aiheuttaisi merkittävästi lisätyötä toimitusinsinööreille. MML:n omat metsurit voisivat toimia myös mittamiehinä auttaen maastotöiden muissakin tehtävissä, kuin rajojen avaamisessa. Vastauksissa toivottiin myös sopimuksia paikallisten metsuriyriyten kanssa.

Rajojen avaamisesta oli runsaasti mielipiteitä. Sitä vastustavien mukaan nykyisillä mitausmenetelmien ja -tarkkuuksien takia maastossa ei enää tarvitse olla näkyvää rajaa.

Monissa vastauksissa toivottiin lievennyksiä säädöksiin, sillä avaamisen tulisi perustua ensisijaisesti asianosaisten mielipiteisiin. Rajojen avaamisen tarpeellisuutta perusteltiin sillä, että muutoin on mahdotonta käytännössä tietää, missä rajat sijaitsevat ja maanomistajille on hyötyä maastossa selkeästi erottuvasta kiinteistöjaotuksesta.

Usean vastaajan mielestä rajojen avaamisen voisi irrottaa toimitusprosessista, jolloin sitä ei tehtäisi ollenkaan toimituksen yhteydessä vaan se olisi erikseen velottava lisätö. Toimituksessa rajat merkittäisiin esimerkiksi ainoastaan keppien ja kuitunauhojen avulla, jolloin asianosaisille jäisi tieto rajan sijainnista ja he voisivat itse päättää sen mahdollisesta avaamisesta. Jotkut vastaajat tosin myös epäilivät, että jos rajat on tarkoitus avata toimituksen lopettamisen jälkeen, useassa tapauksessa tämä jäisi tekemättä eikä asian valvomiseen olisi resursseja.

6.3 Vastausten yhteenveto

Kyselyvastausten ja vapaan palautteen perusteella tärkeimmiksi havaittiin seuraavat asiat:

- Asianosaisten osuus apuhenkilöistä on merkittävä.
- Apuhenkilön tehtävät painottuvat kantoapuna toimimiseen sekä rajojen avaamiseen.
- Apuhenkilöiden hankkiminen onnistuu hyvin ja tarve heidän käyttöön ennakoidaan hyvin.
- Työturvallisuusohjeiden noudattamisessa on suuria puutteita.
- Apuhenkilön osaaminen ja työkyky on osittain sattumanvaraista.
- Rajojen avaamisessa on suuria puutteita.

Apuhenkilöiden hankkimisessa ei nykyään ole ongelmia, mutta heidän työskentelyta-voissa ja suojavarusteissa on. Rajojen avaamisen puutteet liittyvät siihen, että niitä ei avata lainkaan tai työ jätetään toimituksen lopettamisen jälkeiselle ajalle eikä sen toteuttamista valvota.

7 Aiheeseen liittyvää keskustelua ja selvityksiä

Maanmittauslaitoksen sisäisellä keskustelufoorumilla on käyty keskustelua rajojen avaamisen tarpeellisuudesta sekä apuhenkilöiden käytöstä. Keskustelussa esille nousivat samat ongelmat kuin kyselytutkimuksessakin, ja mielipiteet vaihtelivat voimakkaasti. Rajojen avaamista toimituksen yhteydessä tulevaisuudessakin kannatettiin, koska selkeät rajat palvelevat ennen kaikkea maanomistajia, vaikka he eivät sitä aina toimitusvaiheessa tiedostaisikaan. Maastossa erottuvat linjat auttavat metsänhoitotoimenpiteissä ja vähentävät toisen maalle ulottuvia ylihakkuita. Nykyiset rajamerkit eivät sijaintiedoltaan ole aina riittävän luotettavia käytettäväksi apuna esimerkiksi metsäkoneen ohjauksessa, eikä myös itse koneiden paikannus ole riittävän tarkkaa. Keskustelussa mainittiin myös, ettei asiakasta hyödytä tarkasti rakennettu ja mitattu rajamerkki, jos maastossa ei näy mitään tietoa rajan suunnasta. Kaksi irrallista rajamerkkiä, joiden välillä ei ole näköyhteyttä, ei osoita maanomistajalle rajan sijaintia, vaan heidän kannaltaan hyödyllisempiä ovat jollain tavalla maastossa koko rajan matkalta erottuvat asiat. Tällaisiksi mainittiin ojat, avoimet rajalinjat ja puustossa olevat erot. Vanha ja osittain metsittynekin rajalinja voi erottua ympäristöstään, vaikka sen avaamisesta olisi useampi vuosi. Jos rajamerkit ovat kadonneet, nämä maastossa näkyvät asiat helpottavat myöhemmin mahdollista rajankäyntitoimitusta. Keskustelun mukaan on mahdollista, että rajankäynnit suoritetaan Maanmittauslaitoksen kustannuksella sellaisissa tapauksissa, joissa rajoja ei ole toimituksessa avattu ja kiinteistön uusi omistaja vaatii puutteellisesti määritettyjen rajojen selvittämistä.

Rajojen avaamista vastustettiin keskustelussa pääosin samoin perusteluin, kuin kyselyn vapaan palautteen osiossakin kerrottiin. Mittaustekniikka on nykyään sellaista, ettei rajamerkin sijainnin kartoittamiseen tarvita avoimia rajoja ja kiinteistöjaotus tulee riittävän tarkasti selville rajamerkeille mitattujen koordinaattien perusteella. Keskustelussa painotettiin asianosaisten päätäntävaltaa asiassa, sillä osa maanomistajista kokee rajojen avaamisen täysin turhaksi lisäkustannuksia aiheuttavaksi pakkotoimenpiteeksi. Monesti puusto halutaan säilyttää näkösuojana, tai sillä voi olla rahallista arvoa, jolloin tukkipuut halutaan säilyttää. Metsänhakuun kustannusten kannalta yksittäisten puiden kaataminen ja pois kuljettaminen ei ole tehokasta, joten rajalla kasvavat puut haluttaisiin säästää tuleviin hakkuisiin.

Keskustelun mukaan maanomistajien taidot moottorisahan käytössä ovat heikentyneet etenkin kaupunkialueilla. Tämä on osaltaan lisännyt sellaisten toimitusten kysyntää, joissa Maanmittauslaitos suorittaa itse tai teettää kaikki maastotyöt. Keskustelijoista osa haluaisi jättää maastotyöt ammattilaisten tehtäväksi, koska toimitusinsinööri on vastuussa apuhenkilöiden työturvallisuudesta ja asianosaisten puunkaato-aidot ovat heikentyneet. Keskustelussa tuotiin myös esille, että tulevaisuudessakin asiakkaalla tulisi säilyä mahdollisuus auttaa toimituksen maastotöissä.

Maanmittauslaitoksen toimitusmaksu-uudistuksen suunnitteluprojekti on esittänyt apuhenkilöiden kustannusten siirtämistä lohkomisen kiinteisiin hintoihin. Tämä tarkoittaisi lohkomistoimituksen samansuuruista kustannusta riippumatta siitä, käytetäänkö toimituksessa apuhenkilöitä vai ei. Projektin loppuraportin mukaan ehdotuksen toteutuessa tarve maanmittaustoimistoihin palkattaviin mittamiehiin tulisi huomattavasti lisääntymään ja asianosaisten kiinnostus osallistua maastotöiden tekemiseen tulisi selvästi vähenemään. Projekti esitti myös, että asiakkaat voisivat jatkossakin toimia apuhenkilöinä, mutta sillä ei olisi vaikutusta toimitusmaksuun. [TOMUTUS/tsu -projekti 2011: luvut 3.2.8, 3.3.]

Maanmittauslaitos on tehnyt suurasiakkaille asiakastyytyväisyshaastattelun, ja sen mukaan käytännöt rajojen avaamisessa vaihtelevat eri toimitusinsinööreillä. Suurasiakkaat pitävät niin sanottua avaimet käteen -periaatetta maastotöissä hyvänä, mutta suurissa toimituksissa he toivoivat yhteydenottoa ja asiasta sopimista, jotta voisivat harkita omien työntekijöiden käyttöä. Haastattelussa huomautettiin turvavarusteiden käytöstä sekä toivottiin myös lohkotilojen vanhojen rajojen avaamista toimituksen yhteydessä.

8 Johtopäätökset

8.1 Yleisesti

Tutkimuksen mukaan toimitustuotannon strategian mukainen toimintatapa, jossa tekniset tehtävät tehdään ainoastaan Maanmittauslaitoksen oman henkilökunnan tai toimitusinsinöörin hankkiman ulkopuolisen asiantuntijan voimin, lisää työvoiman tarvetta maastotöissä merkittävästi. Toteuttaminen lisää kustannuksia ja heikentäisi asiakastytytyvyyttä, sillä asiakkaat eivät useinkaan halua maksaa toimitusinsinöörin hankkimasta ulkopuolisista apuhenkilöistä. Tämän takia strategiassa esitetty toimitusten palvelutason toteuttaminen sellaisenaan on kyseenalaista. Voimassa olevien säädösten mukaan strategian määrittämä palvelutaso on täysin toteutettavissa, sillä toimitusinsinöörillä on päätäntävalta toimituksen apuhenkilöistä. Ulkopuolisten ammattimaisten apuhenkilöiden hankkimista puoltaa työn laadun ja turvallisuuden parantuminen.

Asianosaisten mahdollisuus toimia maastotöiden apuhenkilönä heidän niin halutessaan tulee jatkossakin säilyttää, koska heidän osuutensa apuhenkilöistä on suuri ja monet asianosaiset haluavat toimia lohkomistoimituksen apuna. Asianosaisten paikallaolo maastotöiden aikana vähenee, jos he eivät voi toimia apuhenkilöinä. Toimituksen käytännön suorittamisen, oikeellisuuden ja asianosaisten itsensäkin kannalta on hyvä, että he ovat paikalla maastotöitä suoritettaessa.

Vähintään yhden rajan avaamistarve on tehdyn selvityksen perusteella joka neljännessä tai viidennessä lohkomistoimituksessa. Tämä tarkoittaa valtakunnallisella vuositasolla noin 3000–3700 lohkomistoimitusta, mutta avattavien rajojen pituus ja tarvittavan työn määrä vaihtelee suuresti toimitusten välillä. Lohkomistoimitukset ovat aina ta-pauskohtaisia ja rajojen todellisen avaamistarpeen tietää ainoastaan maastossa.

8.2 Kehitysehdotukset

Työturvallisuusohjeen noudattamista täytyy valvoa paremmin, sillä sen noudattamisessa tapahtuu selkeää piittaamattomuutta ja laiminlyöntejä. Koulutusta turvallisiin työtapoihin sekä välineiden ja turvavarusteiden käyttöön pitäisi järjestää maastotöistä vastaaville henkilöille. Turvallisuuskoulutus helpottaisi apuhenkilön työskentelyn turvalli-

suuden arvioimista ja mahdollisesti vaarallisen työskentelyn huomaamista. Maanmittaustoimistot voisivat hankkia metsurin turvavarusteita, joita maastotöitä tekevät kuljettavat mukanaan. Tällöin välttyttäisiin tilanteilta, joissa toimitus joudutaan keskeyttämään maastossa huomattujen turvavarusteiden puutteen takia.

Toimituksen tekijän ja asiakkaiden välistä yhteydenpitoa tulee lisätä apuhenkilöiden järjestämisen osalta. Asianosaisille pitää kertoa selkeästi, mitä taitoja ja välineitä apuhenkilöiltä vaaditaan ja mitä turvavarusteiden puuttumisesta aiheutuu. Jos suojaimissa on puutteita tai työtapa havaitaan vaaralliseksi, on työskentely keskeytettävä. Asiakkaille täytyy selvittää paremmin myös heidän valintamahdollisuuksiaan, eli jos he eivät halua tai pysty toimimaan apuhenkilöinä, tarvittaessa Maanmittauslaitos hankkii apuhenkilöt. Mikäli asianosainen toimii myös apuhenkilönä, toimitusinsinöörin tehtävänä on silloin selittää hänelle, että apuhenkilön tehtäviä suorittaessaan hänet rinnastetaan Maanmittauslaitoksen työntekijään ja hän toimii silloin siis toimitusinsinöörin alaisuudessa ja työturvallisuusohjetta noudattaen. Muulloin asianosainen on asiakas ja toimii silloin oman etunsa valvojana.

Yhteydenpidon parantamiseksi toimistoilla tulisi olla paikallisten metsuripalveluiden yhteystiedot. Kyselyn mukaan tällaisia metsurilistoja on muutamissa toimistoissa ja niistä on hyviä kokemuksia.

Rajojen avaamiseen täytyy kiinnittää enemmän huomiota, jotta ne tehtäisiin säädösten edellyttämällä tavalla. Tehtävää ei voi jättää asianosaisten vastuulle toimituksen lopettamisen jälkeen, sillä silloin se usein jää tekemättä. Ohjeistuksessa tulisi olla tarkemmin määritetty, millainen on selkeästi havaittava rajalinja ja kuinka paljon puustoa rajalla voi olla, jotta se vielä erottuu ympäröivästä maastosta sekä milloin rajojen avaaminen ei ole tarpeellista. Käytännön pitäisi olla yhtenäistä koko maassa, eikä toimisto- tai toimitusinsinöörikohtaisia eroja saisi esiintyä.

Ulkopuolelta hankittujen apuhenkilöiden kustannuksia voidaan pienentää maastotöiden järjestelyillä. Kustannukset voivat nousta tarpeettomasti, jos metsuri palkataan yhtä toimitusta varten, koska matkakustannusten ja tehottoman ajankäytön osuus voi olla suuri. Sen sijaan kerralla usean lähekkäin sijaitsevien toimitusten maastotöiden tekemisellä varmistetaan, että apuhenkilölle on riittävästi töitä. Tällöin töiden yksityiskohtien

sopimiseen metsurien kanssa on kiinnitettävä huomiota ja avattavat rajat on merkittävä etukäteen selkeästi esimerkiksi nauhojen ja maalimerkkien avulla. Tämä edellyttää toimintatapojen muuttamista siten, että maastotöitä ei pyritäkään tekemään toimituskokouksen yhteydessä, vaan etukäteen. Lainsäädännön mukaan tämä on täysin mahdollista, ja tällainen toimintatapa on yleisesti käytössä kaupunkien kiinteistönmuodostamisprosesseissa.

Tutkimuksen tulosten perusteella on myös tarpeellista selvittää, minkälainen asiakkaan saaman lopputuotteen eli muodostetun kiinteistön pitäisi olla. Lohkomistoimituksessa avataan uudet rajat, mutta maanomistajalla ei välttämättä ole tietoa kiinteistön muista rajoista. Jos uuden kiinteistön halutaan olla maastossa rajoiltaan selvä omistusoikeuden yksikkö, ei rajojen merkinnässä eikä avaamisessa tulisi olla eroa käsiteltäessä uusia tai ennestään olevia rajoja. Toisaalta voidaan miettiä, onko rajamerkein osoitettu tai jopa ainoastaan koordinaatein määritetty kiinteistö riittävä, sillä paikannustekniikka kehittyy jatkuvasti ja myös maanomistajien tarpeet muuttuvat. Rajan merkitsemättä jättäminen vaatii kuitenkin muutoksia kiinteistönmuodostamislain 185 §:ään ja kiinteistönmuodostamisasetuksen 55 §:ään.

Edellä esitetyt kehitysehdotukset perustuvat tässä insinööriyössä tehdyn kyselyn tuloksiin ja ovat sellaisia, että toimitusmenettelyn sisäisillä muutoksilla ne on mahdollista toteuttaa. Myös yksittäinen toimitusinsinööri voi omilla ratkaisuillaan vaikuttaa kehitysehdotusten toteutumiseen etenkin työturvallisuutta valvoessaan.

Lähteet

Hallituksen esitys Eduskunnalle kiinteistönmuodostamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta (HE) 227/1994.

Hinnasto. 2011. Maanmittauslaitos.

Huhtamies, Mikko. 2008. Maan mitta. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Hyvönen, Veikko O. 1998. Kiinteistönmuodostamisoikeus I. Espoo: Ky Veikko O. Hyvönen & Co.

Hyvönen, Veikko O. 2001. Kiinteistönmuodostamisoikeus II. Espoo: Ky Veikko O. Hyvönen & Co.

Hänninen, Sami & Maukonen, Heikki. 2011. Asiakaslähtöisyys ARTO- ja PETO- toimituksissa. Opinnäytetyö. Rovaniemen ammattikorkeakoulu.

Jakolaki 14.12.1951/604.

Jakoasetus 28.11.1952/407.

Kertomuksia muutoksen vuodesta 2010. 2011. Vuosikertomus. Maanmittauslaitos.

Kiinteistönmuodostamislaki (KML) 12.4.1995/554.

Kiinteistönmuodostamisasetus (KMA) 20.12.1996/1189.

Kokkonen, A., Halme, P., Haulos, S., Lukkarinen, T., Seppänen, H. & Tella, A. 2009. Maanmittauslaitoksen toimitustuotannon strategia 2015. Maanmittauslaitos.

Laadukasta tietoa maasta. 2010. Vuosikertomus. Maanmittauslaitos.

Laki eräistä naapuruussuhteista 13.2.1920/26.

Lohkominen. 2011. Esite. Maanmittauslaitos.

Maakaari 31.12.1734/1.

Maakaari 12.4.1995/540.

Maanmittaus 2010, Maanmittauslaitoksen vuositilastoja. 2011. Helsinki: Maanmittauslaitos.

Maanmittauslaitoksen työturvallisuusohje. 2010. Helsinki: Maanmittauslaitos.

Määräykset mittausten tarkkuudesta ja rajamerkeistä kiinteistötoimituksissa (MML/2/012/2011). 2011. Maanmittauslaitos, keskushallinto.

Toimitusmenettelyn käsikirja. 2011. Maanmittauslaitos.

TOMUTUS/tsu -projekti. 2011. Toimitusmaksu-uudistus / suunnitteluprojektin loppuraportti. Maanmittauslaitos.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.

Kyselyn lähete

Hei

Toivon, että vastaatte kyselyyn.

Toimitustuotannon strategia 2015:n mukaan "toiminnan tehokkuuden, laadun varmistamisen ja puolueettomuuden näkökulmasta on tarkoituksenmukaista, että tekniset tehtävät tekee toimitusinsinöörin ohjauksessa joko maanmittaustoimiston oma henkilökunta tai toimitusinsinöörin hankkima ulkopuolinen asiantuntija." Tämän kyselyn avulla on tarkoitus selvittää, minkälaisia eri toimintatapoja tällä hetkellä toimistoilla on apuhenkilöiden käytössä sekä strategian toteutettavuutta. Vastaukset käsitellään nimettöminä eikä vastaajan henkilöllisyys tule ilmi. Kysely on osa AMK-insinööriopiskelija Jouni Pönnin opinnäytetyötä.

Vastaukset 16.10. mennessä, kiitos.

Linkki kyselyyn: *****

Lisätietoja:

Jouni Pönni

harjoittelija, Kehittämiskeskus

puhelinnumero, sähköpostiosoite

Kyselylomake

Lohkomisten maastotyöt



MAANMITTAUSLAITOS

Toimisto

Valitse

- Etelä-Suomi
- Varsinais-Suomi
- Pirkanmaa-Satakunta
- Kaakkois-Suomi
- Etelä-Savo
- Pohjois-Savo
- Pohjois-Karjala
- Keski-Suomi
- Pohjanmaa
- Pohjois-Pohjanmaa
- Kainuu-Koillismaa
- Lappi

Seuraavissa tarkoitetaan: harvoin=1-24 %, joskus= 25-49 %, usein= 50-74 %

Kuinka usein lohkomistoimituksissa on käytössä apuhenkilö?

ei koskaan harvoin joskus usein aina tai lähes aina

Kuinka usein lohkomistoimituksissa mielestäsi nykyisin tarvittaisiin apuhenkilö?

ei koskaan harvoin joskus usein aina tai lähes aina

Kuinka usein apuhenkilönä on...

	ei koskaan	harvoin	joskus	usein	aina tai lähes aina
MML:n mittamies/harjoittelija	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
MML: hankkima metsuri	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Asianosainen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Asianosaisen hankkima ulkopuolinen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Joku muu, kuka?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Mistä metsuri hankittu/Joku muu, kuka?

Mitä tehtäviä apuhenkilöt ovat suorittaneet ja kuinka usein?

	ei koskaan	harvoin	joskus	usein	aina tai lähes aina
Tekninen mittaaminen ja sen aputehtävät	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Rajojen avaaminen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kantoapuna/putkipyykin rakentaminen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tavallista enemmän työtä vaativa pyykin rakentaminen (ei putkipyykki)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Rajamerkkien etsintä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Jotain muuta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Jotain muuta, mitä

Rajojen avaaminen

	ei koskaan	harvoin	joskus	usein	aina tai lähes aina
Onko avattu työsuojeluohjeen mukaan ja ennen loppukokousta?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Jos ei ole, niin miksi?

	ei koskaan	harvoin	joskus	usein	aina tai lähes aina
tarvittavat välineet/suojaimet puuttuvat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tarvittava osaaminen/työvoima puuttuu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Asianosaiselle riittää, että rajat merkitään esim. kepittämällä ja he sitoutuvat avaamaan rajan myöhemmin.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Muu syy	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Muu syy, mikä

Kuinka usein asianosaiset ovat avustaneet ennalta sovitun tiedon mukaan?

ei koskaan harvoin joskus usein aina tai lähes aina

Minkälaisia ongelmia asianosaisten toimiessa apuhenkilöinä esiintyy?

	ei koskaan	harvoin	joskus	usein	aina tai lähes aina
Ei saavu paikalle	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Puutteellinen varustus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ei riittävää ammattitaitoa puunkaatoon	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ei työkykyinen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ymmärtänyt toimituksen tarkoituksen väärin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Muita	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Muita, mitä?

Kuinka hyvin apuhenkilöiden hankkiminen on onnistunut?

- erittäin huonosti huonosti kohtalaisesti hyvin erittäin hyvin

Kuinka hyvin tarvittavien varusteiden (poislukien mittausvälineet)hankkiminen on onnistunut?

- erittäin huonosti huonosti kohtalaisesti hyvin erittäin hyvin

Millaiseksi koet asianosaisten tyytyväisyyden, kun he ovat itse toimineet apuhenkilönä tai hankkineet sellaisen?

- erittäin huono huono kohtalainen hyvä erittäin hyvä

Millaiseksi koet asianosaisten tyytyväisyyden, kun olet itse hankkinut apuhenkilöt?

- erittäin huono huono kohtalainen hyvä erittäin hyvä

Jos käytössä olisi sellainen toimintatapa, että asianosaiset eivät toimisi apuhenkilöinä, niin a) miten hyvin saisit hankittua tarvittavat apuhenkilöt:

	erittäin huonosti	huonosti	kohtalaisesti	hyvin	erittäin hyvin
mittalaitteiden käyttöön?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
metsurin tehtäviin?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
muihin mahdollisiin tehtäviin?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

b) Miten hyvin katsoisit pystyväsi ennen maastotöiden aloittamista ennakoimaan apuhenkilöiden tarvetta:

- erittäin huonosti huonosti kohtalaisesti hyvin erittäin hyvin

c) kuinka hyvin tällainen toimintatapa mielestäsi toimisi?

- erittäin huonosti huonosti kohtalaisesti hyvin erittäin hyvin

Mikä seuraavista olisi tulevaisuudessa paras toimintatapa:

	erittäin huono	huono	kohtalainen	hyvä	erittäin hyvä
MML hankkii apuhenkilöt ja avaa rajat.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Asianosaisen kanssa sovitaan apuhenkilöistä ja rajojen avaamisesta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Asianosainen hankkii apuhenkilöt ja avaa rajat.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Rajoja ei avata toimituksen yhteydessä.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Muita asiaan liittyviä kommentteja ja vapaa palaute: Haluan lähettää vastaukset

Kyselyn vastaukset

Kysymys:

	Ei koskaan	Harvoin	Joskus	Usein	Aina/lähes aina
Kuinka usein lohkomistoimituksissa on käytössä apuhenkilö?	4	23	8	28	61
Kuinka usein lohkomistoimituksissa mielestäsi nykyisin tarvittaisiin apuhenkilö?	0	16	14	29	63
Kuinka usein apuhenkilönä on...					
MML:n mittamies / harjoittelija	12	61	29	8	3
MML:n hankkima metsuri	52	51	8	0	1
asianosainen	0	0	7	18	98
asianosaisen hankkima ulkopuolinen	8	44	48	11	3
joku muu	34	17	5	0	0
Mitä tehtäviä apuhenkilöt ovat suorittaneet ja kuinka usein?					
Tekninen mittaaminen ja sen aputehtävät	25	40	24	16	11
Rajojen avaaminen	1	17	25	31	48
Kantoapuna / putkipyykin rakentaminen	2	4	10	32	75
Tavallista enemmän vaativa pyykin rakentaminen	16	36	19	17	31
Rajamerkkien etsintä	3	13	17	51	37
Jotain muuta	24	9	6	1	4
Rajojen avaaminen					
Onko avattu työsuojeluohjeen mukaan ja ennen loppukokousta?	7	26	28	40	23
Jos ei, niin miksi?					
Tarvittavat välineet/suojaimet puuttuvat	4	19	21	38	28
Tarvittava osaaminen/työvoima puuttuu	6	25	32	32	16
Asianosaiselle riittää, että rajat merkitään esim. kepittämällä ja he sitoutuvat avaamaan rajan myöhemmin	9	12	28	39	29
Muu syy	14	3	8	4	4
Kuinka usein asianosaiset ovat avustaneet ennalta sovitun tiedon mukaan?	0	15	35	38	29
Minkälaisia ongelmia asianosaisten toimiessa apuhenkilöinä esiintyy?					
Ei saavu paikalle	11	77	28	4	0
Puutteellinen varustus	2	13	33	44	30
Ei riittävää ammattitaitoa puunkaatoon	1	27	37	43	14
Ei työkykyinen	7	56	46	12	1
Ymmärtänyt toimituksen tarkoituksen väärin	21	56	32	9	0
Muita	18	4	5	2	1
	Erittäin huonosti	Huonosti	Kohtalaisesti	Hyvin	Erittäin hyvin
Kuinka hyvin apuhenkilöiden hankkiminen on onnistunut?	1	5	38	60	17
Kuinka hyvin tarvittavien varusteiden (poislukien mittausvälineet) on onnistunut?	8	19	32	56	6
Millaiseksi koet asianosaisen tyytyväisyyden, kun he ovat itse toimineet apuhenkilönä tai hankkineet sellaisen? olet itse hankkinut apuhenkilöt?	1	2	15	70	35
Jos käytössä olisi sellainen toimintatapa, että asianosaiset eivät toimisi apuhenkilöinä, niin:	1	4	23	63	21
a) Miten hyvin saisit hankittua tarvittavat apuhenkilöt:					
Mittalaitteiden käyttöön	32	41	25	15	7
Metsurin tehtäviin	24	35	28	31	4
Muihin mahdollisiin tehtäviin	22	42	34	15	4
b) Miten hyvin katsoisit pystyväsi ennen maastotöiden aloittamista ennakoimaan apuhenkilöiden tarvetta?	3	9	39	51	22
c) Kuinka hyvin tällainen toimintatapa mielestäsi toimisi?	18	27	28	35	13
Mikä seuraavista olisi tulevaisuudessa paras toimintatapa?					
MML hankkii apuhenkilöt ja avaa rajat.	24	28	20	22	28
Asianosaisen kanssa sovitaan apuhenkilöistä ja rajojen avaamisesta	13	10	35	43	22
Asianosainen hankkii apuhenkilöt ja avaa rajat	14	14	29	42	22
Rajoja ei avata toimituksen yhteydessä	25	31	26	15	2